

॥ ४६ ॥ ४७ ॥ धर्मश्रुतीनां सम्यगुत्कर्षः धर्मएवसेतुस्तरणोपायः ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये च

अगस्य उवाच आशीर्वादस्त्वया प्रोक्तः शपथो बलसूदन ॥ दीयतां पुष्करं मयि धर्मः सनातनः ॥ ४६ ॥ इन्द्र उवाच नमया भगवन् लोभाद्भूतं पुष्करमघवै ॥ धर्मास्तु श्रोतुका मे न त्वत्तं न क्रोत्सुमर्हसि ॥ ४७ ॥ धर्मश्रुति समुत्कर्षो धर्मसेतुरनामयः ॥ आर्षो वै शाश्वतो नित्यमव्ययं मया श्रुतः ॥ ४८ ॥ तदिदं गत्यतां विद्वन्पुष्करं हि जसत्तम ॥ अतिक्रमं मे भगवन् क्षं तुमर्हस्य निर्दिष्ट ॥ ४९ ॥ इत्युक्तः समर्हेन्द्र तपस्वी कोपनो भृशं ॥ जग्राह पुष्करं धीमान्प्रसन्नश्चाभवन्मुनिः ॥ ५० ॥ प्रययुस्तेततो भूयस्तीर्थानि वनगोचराः ॥ पुण्येषु तीर्थेषु तथा गात्राण्याप्तावयन्ते ॥ ५१ ॥ आख्यानं यद्विदुः पठेत्पर्वणि पर्वणि ॥ नमूर्खजनयेत्तुत्रं न भवेच्च निराकृतिः ॥ ५२ ॥ नतमापत्स्पर्शेत्काजिद्विज्वरो न जरावहः ॥ विरजाः श्रेयसायुक्तः प्रेत्य स्वर्गमवाप्नुयात् ॥ ५३ ॥ यश्च शास्त्रमधीयीत ऋषिभिः परिपालितं ॥ सगच्छेद्ब्रह्मणो लोकमव्ययं च नरोत्तम ॥ ५४ ॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पदानधर्मेशपथविधिर्नाम चतुर्नवतितमोऽध्यायः ॥ ९४ ॥ ॥ ९५ ॥ ॥ ९६ ॥ युधिष्ठिर उवाच यदिदं श्राद्धकृत्येषु दीयते भरतर्षभ ॥ छत्रं चोपानहौ चैव केनैतत्संप्रवर्तितं ॥ १ ॥ कथंचैतत्समुत्पन्नं किमर्थं चैव दीयते ॥ न केवलं श्राद्धकृत्येषु पुण्यकेष्वपि दीयते ॥ २ ॥ बहुष्वपि निमित्तेषु पुण्यमाश्रित्य दीयते ॥ एतद्द्विस्तरतो ब्रह्मन् श्रोतुमिच्छामितत्त्वतः ॥ ३ ॥ भीष्म उवाच शृणुराज न्नवहितश्छत्रोपानहविस्तरं ॥ यथैतत्प्रथितं लोकियथा चैतत्प्रवर्तितं ॥ ४ ॥ यथा चाक्षय्यतां प्राप्तं पुण्यतां च यथागतं ॥ सर्वमेतदशेषेण प्रवक्ष्यामि नराधिप ॥ ५ ॥ जमदग्नेश्च संवादं सूर्यस्य च महात्मनः ॥ पुरा स भगवान् साक्षाद्नुषा क्रीडयत्प्रभो ॥ ६ ॥ संधाय संधाय शरांश्चिक्षेप किं लभार्गवः ॥ तान् क्षिप्तान् रेणुका सर्वास्तस्येषून्दीप्ते जसः ॥ ७ ॥ आनीय सातदा तस्मै प्रादाद स रुदच्युत ॥ अथ तेन सशब्देन ज्यायाश्चैव शरस्य च ॥ ८ ॥ प्रहृष्टः संप्राचिक्षेप सा च प्रत्याजहार तान् ॥ ततो मध्याह्नमाखण्डे ज्येष्ठा मूले दिवाकरे ॥ ९ ॥ ससायकान् द्विजो मुक्ता रेणुका मिदमब्रवीत् ॥ गच्छानय विशालाक्षि शरानेता न्यनुश्रूयतान् ॥ १० ॥ यावेदं तान् पुनः सुश्रुक्षिपामीति जनाधिप ॥ सागच्छं त्यंतरा छायां वदस्मांश्चित्य भामिनी ॥ ११ ॥

तुर्नवतितमोऽध्यायः ॥ ९४ ॥ ॥ ९५ ॥ ॥ ९६ ॥ यदिदमिति ॥ १ ॥ पुण्यकेषु लीणां ब्रततोत्सवेषु ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ ज्येष्ठा मूले दिक्षिणा वर्ते भ्रममाणे भ्रमके ज्येष्ठानां समस्येव तितरो द्विपी नक्षत्रं तेव ज्येष्ठानां मूलं यथाश्रुतार्थं ग्रहणं तु न ज्येष्ठा मूलस्यैकेन्द्रे मन्ते शिरःपाददाहस्यानवसरात् ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥